

PAPIESKI INSTYTUT STUDIÓW KOŚCIELNYCH

Zespół nr 5

**Polska Rada Oświatowa w Libanie
1947-1948**

Inwentarz

Opracowała dr Lidia Potykanowicz-Suda

Rzym 2015

Wstęp

Po zakończeniu działań wojennych w Europie od czerwca 1945 r. do początku 1946 r. nastąpiła zorganizowana ewakuacja z Iranu pozostałych jeszcze cywilnych uchodźców polskich, którzy przybyli w 1942 r. - wraz z armią gen. Władysława Andersa - z Rosji sowieckiej na ziemię perską. Głównym kierunkiem ewakuacji był Liban. Wśród uchodźców znajdowała się znaczna liczba dzieci i młodzieży szkolnej. Polskie władze oświatowe na emigracji musiały więc przygotować odpowiednie warunki do działalności polskich szkół, które miały być przeniesione z Iranu do Libanu. W tym celu już na początku 1945 r. Delegatura Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w Jerozolimie, w której gestii był całokształt spraw dotyczących szkolnictwa, utworzyła swoją placówkę przy Poselstwie RP w Bejrucie. Działała ona do końca marca 1947 r. W związku z planowaną jej likwidacją, 27 marca tegoż roku, z inicjatywy posła RP w Bejrucie dr. Zygmunta Zawadowskiego, powstała Polska Rada Oświatowa w Libanie (PRO). Głównym jej celem było przejęcie koordynacji wszelkich działań oświatowych na terenie Libanu. Przewodniczącym PRO został prof. Stanisław Kościółkowski, dyrektor Instytutu Polskiego w Bejrucie. W jej skład weszli m.in. przedstawiciele polskich władz emigracyjnych, instytucji i organizacji kultury i nauki w Libanie. Rada działała w ramach kilku komisji: szkolnictwa powszechnego, szkolnictwa średniego i zawodowego oraz studiów wyższych. Powołała ona także Polski Fundusz Oświatowy, który wspomagany zarówno przez osoby prywatne jak i organizacje czy instytucje w znacznym stopniu wspomógł kształcenie polskiej młodzieży. Sama zaś PRO zakończyła działalność w czerwcu 1950 r. wraz z likwidacją polskiego uchodźstwa w Libanie.

Prawdopodobnie na początku lat 60. XX w. Papieski Instytut Studiów Kościelnych pozyskał grupę akt nazwanych umownie „materiały irańskie”. W trakcie prac porządkowo-inwentaryzacyjnych, na podstawie analizy materiałów archiwalnych, wyodrębniono z nich kilka zespołów prostych, wśród których jest Polska Rada Oświatowa w Libanie (PRO). Na zachowane w formie szczątkowej archiwalia PRO składały się głównie dokumenty dotyczące spraw organizacyjnych, różne protokoły, korespondencja. Tak mały zasób akt nie pozwolił na odtworzenie układu kancelaryjnego jaki obowiązywał w czasie działania Rady, ani jej szczegółowej struktury organizacyjnej. Dlatego też, po dokonaniu segregacji wstępnej zgromadzonych archiwaliów, usystematyzowano je na grupy według porządku rzeczowo-chronologicznego i ujęto w oddzielne jednostki archiwalne. Na zawartość uporządkowanego zespołu składają się: regulamin PRO, protokoły z zebrań PRO, protokoły z posiedzeń poszczególnych komisji, sprawa powołania Polskiego Funduszu Oświatowego oraz korespondencja PRO. Wszystkie zgromadzone w zespole archiwalia są niezwykle cenne. Ukazują one zaangażowanie polskich władz oświatowych, naukowców, nauczycieli na uchodźstwie w kształcenie polskiej młodzieży przebywającej czasowo w Libanie. Ponadto brak w zasadzie w literaturze przedmiotu informacji o działalność PRO tym bardziej podnosi znaczenie

zachowanych źródeł w badaniach historycznych. W trakcie porządkowania akt nie dokonano brakowania. Opracowany zespół liczy 7 jednostek archiwalnych, co stanowi 0,03 mb. akt i obejmuje on lata 1947-1948.

dr Lidia Potykanowicz-Suda

Bibliografia:

Źródła

Papieski Instytut Studiów Kościelnych, Zespół nr 5: Polska Rada Oświatowa w Libanie 1947-1947, sygn. 1-6.

Opracowania

Draus J., *Oświata i nauka polska na Bliskim i Środkowym Wschodzie 1939-1950*, Lublin 1993.

Kantak K., *Dzieje uchodźstwa polskiego w Libanie 1943-1950*, Bejrut 1955.

Kersten K., *Repatriacja ludności polskiej po II wojnie światowej. Studium historyczne*, Wrocław 1974.

Metodyka pracy archiwalnej, red. S. Nawrocki, S. Sierpowski, Poznań 2001.

Potykanowicz-Suda L., Staszewska-Katolik H., Strykowski K., *Opracowywanie akt* [w:] *Poradnik dla archiwisty instytucji polskiej na Obczyźnie*, red. J. Krochmal, Warszawa 2006, s. 37-62.

Sygn.	Tytuł	Daty	Opis j.a.	Uwagi
1	Regulamin Polskiej Rady Oświatowej	1947	akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; pol.	
2	Protokoły z zebrań Polskiej Rady Oświatowej	1947	akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; pol.	
3	Protokoły z posiedzeń Komisji Studiów Wyższych Polskiej Rady Oświatowej	1947	akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; pol.	
4	Protokół z posiedzenia Komisji dla Szkół Średnich Polskiej Rady Narodowej	1947	akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; pol.	
5	Protokół z posiedzenia Komisji dla Szkół Powszechnych Polskiej Rady Oświatowej	1947	akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; pol.	
6	Powołanie Polskiego Funduszu Oświatowego [regulamin, korespondencja, projekt statutu]	1947	akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; pol.	
7	Korespondencja Polskiej Rady Oświatowej	1947-1948	akta luźne; stan dobry; italika; maszynopis; pol.	

Ogólna liczba pozycji: 7

Rzym 2015

dr Lidia Potykanowicz-Suda

